

تعیین پریودهای خشکسالی هیدرولوژیکی در حوضه آبریز شوراب

مرضیه قمشیون، خسرو حسینی

دانشجوی کارشناسی ارشد بیابان زدایی، دانشگاه سمنان

استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان

Mgh.kavir@gmail.com

چکیده:

بررسی داده های طولانی بارش در ایستگاه های مختلف جهان نشان داده که در هر منطقه، دوره های ترسالی و خشکسالی به طور متناوب تکرار می گردند. این دوره ها معمولاً به صورت دوره های 11 ساله، 33 ساله و 120 ساله بوده که وقوع آنها را، بیشتر در ارتباط با جابجایی لکه های خورشیدی و تغییر در میزان تابش دریافتی زمین و در نتیجه کاهش و یا افزایش تبخیر از سطح دریاها و بارندگی می دانند. برای تعیین دوره های ذکر شده می توان از روش میانگین متحرک یا لغزان استفاده کرد. میانگین لغزان بر اساس پایه های زمانی مختلفی تعیین می گردد که همواره به صورت عدد فرد می باشد. و هر چه این پایه زمانی بیشتر باشد، دوره های ترسالی و خشکسالی بهتر مشخص می شوند. در این تحقیق با داشتن 41 سال آمار، با تعیین میانگین لغزان در پایه های زمانی 5، 7 و 11 ساله اقدام به مشخص کردن دوره های ترسالی و خشکسالی نموده ایم. که با استفاده از نتایج حاصله به پیش بینی چگونگی این دوره ها در آینده خواهیم پرداخت. تا اقدامات لازم برای مواجه شدن با این ترم اقلیمی انجام گیرد.

کلمات کلیدی: خشکسالی، ترسالی، شاخص رواناب، میانگین لغزان

مقدمه:

در دهه های اخیر در بین حوادث طبیعی که جمعیت های انسانی را تحت تأثیر قرار داده اند تعداد فراوانی پدیده خشکسالی از نظر درجه شدت، طول مدت، مجموع فضای تحت پوشش، تلفات جانی، خسارات اقتصادی و اثرات اجتماعی دراز مدت در جامعه، بیشتر از سایر بلایای طبیعی بوده است. همچنین تمایز این پدیده با سایر بلایای طبیعی در این است که برخلاف سایر بلایا این پدیده بتدریج و در یک دوره زمانی نسبتاً طولانی عمل کرده و اثرات آن ممکن است پس از چند سال و با تأخیر بیشتری نسبت به سایر حوادث طبیعی ظاهر شود بنابراین چون تعیین دقیق زمان شروع آن کار مشکلی است تا حدودی آنرا یک پدیده و بلیه خزنده می دانند از سویی چون خشکسالی برخلاف سایر بلایای طبیعی کمتر منجر به خسارات ساختاری می شود، کمک رسانی در هنگام وقوع این پدیده در مقایسه با سایر پدیده ها مثل سیل پیچیده تر و مشکل تر می باشد.

تعریف خشکسالی:

تا کنون تعاریف بسیار زیادی از خشکسالی شده است اما هر کدام از این تعاریف دیدگاه خاصی را مد نظر داشته اند به هر حال عدم وجود یک تعریف